

Адзін з жылых участкаў мікрараёна (Да артыкула на стар. 2. п. з. «На былой пустэчы»)

Ніва

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 52 (254) | ГОД VI | БЕЛАСТОК 24 СНЕЖНЯ 1961 ГОДА | ЦАНА 60 ГР.

АРКАДЗЬ КУЛЯШОЎ

ЗАПЫТАННЕ

Не жывуць на Марсе марсіяне,
Працай рук не жывяць дол глухі,
Марс даўно іх у сваім кургане
Пахаваў за нейкія грахі.

Час усмерціў іх, ці даканалі
Сваркі, не пазбытыя ў свой час?
Як маршчыны на чале, каналы
З запытаннем звернуты да нас:

«Адкажы нам, астраном - аматар,
Растлумач, вучоны чалавек,
Для каго, шырэйшыя ад рэк,
З полюса сівога на экватар

Мы ваду ганяем з веку ў век?
Ты за намі назіраў увосень
Праз трубу падзорную ўначы —
Горы пылу над планетай носяць
Радыёактыўныя смярчы...
Толькі нас чамусьці смерць не косіць.»

Што ім адказаць на запытанне?
Можа сапраўды іх існаванне
Больш патрэбна для планет другіх,
Можа гэта ў час процістаяння
Неўміручай працай рук сваіх
Нас засцерагаюць марсіяне
Ад бяды, што не мінула іх.

ЧЫТАЧАМ І СІМПАТЫКАМ «НІВЫ» ШЛЕМ САРДЭЧНЫЯ СВЯТОЧНЫЯ ПАЖАДАННІ.
РЭДАКЦЫЯ

ВІКТАР РУДЧЫК

АБ СУПОЛЬНЫМ ЧАС ПАДУМАЦЬ

У Беластоцкім ваяводстве існуе 22 спулдзельні прадукцыйныя, але амаль палова гэтых спулдзельняў не мае добра пастаўленай супольнай гадоўлі жывёлы. Дзевяць кааператываў не можа пахваліцца нават дваццацю штукамі кароў на кожныя 100 гектараў зямельных угоддзяў. Факт як найбольш адмоўны. Да ліку гэтых кааператываў належыць, між іншымі, спулдзельня ў вёсцы Крывой, Бельскага павета. Члены гэтай спулдзельні працуюць супольна ўжо 10 год, аднак з супольнай гадоўляй там дрэнна.

У мінулым годзе ў спулдзельню ў вёсцы Крывая запісалася шмат новых членаў, павялічылася плошча зямельных угоддзяў, але не змянілася аднак становішча супольнага статку. Чаму? Перш за ўсё таму, што новыя члены задаволіліся толькі далучэннем зямлі да спулдзельчай, а жывёліну пакінулі сабе. Лічылі сябе спулдзельцамі, а далей трымалі па дзве, тры і больш кароў.

Такое становішча не толькі ў новапрынятых членаў і не толькі ў Крывой. Бадай што не знойдзецца ніводзін спулдзельца, які гадаваў бы менш жывёліны, працуючы на супольным, чымся тады, калі гаспадараваў самастойна. Пры такіх умовах зусім натуральным з'яўляецца малое зацікаўленне ў развіцці супольнай гадоўлі. Член патрабуе ад спулдзельні толькі корму. Яму абыякавым становіцца таварная эфектыўнасць прадукцыі сваёй калектыўнай гаспадаркі. Ён толькі дбае пра тое, каб як найбольш мець для **сваіх кароў, для сваіх свіней, для сваіх авечак.** Таму вось на палях спулдзельняў Беласточчыны так многа (напэўна замнога) месца займаюць збожжа і бульба, таму праяўляюцца спробы пашырэння прысядзібных участкаў, а нават спробы «ціхай» апрацоўкі шырэйшай плошчы зямлі.

(Працяг на стар. 4.)

С. 151/61... С. 235/61...

МІХАСЬ КУРАШ

Вёску Рыбакі ў Беластоцкім павеце аддзяляе ад вёскі Лука ў Гайнаўскім павеце рака Нарва, якая з'яўляецца натуральнай граніцай паветаў у гэтай аколіцы. Вёскі знаходзяцца ад сябе ў адлегласці толькі кіламетраў 3. Звычайна, такая адлегласць садзейнічае добрасуседскім адносінам жыхароў вёсак, асабліва моладзі, якая не любіць адзіноцтва. Але паміж гэтымі дзвюма вёскамі склаліся зусім іншыя адносіны, чымсьці гэта нармальна бывае.

...ВІНАВАТА ЎРОЧЫШЧА «ПЕРАВОЗ»

Царскі ўказ аб вызваленні сялян з-пад панскай няволі з 1864 г. пакінуў нямала клопатаў сялянскім масам. Ва ўладанні памешчыкаў засталося шмат зямлі, лішак якой яны яшчэ праз доўгія гады прадавалі сялянам. Так сталася і з урочышчам «Перавоз», якое знаходзіцца над ракою Нарвай, паміж вёскамі Лука і Рыбакі. Каля 27-мі гектараў гэтага ўрочышча фармальна прыпала з надзелу жыхарам вёскі Лука і Слабодка (паводле плана, які быў апрацаваны ў 1873 г.). Але ўладальнік маёнтка Тарнопаль Людвік Бялінскі ва ўспамянутым урочышчы надалей бачыў сваю ўласнасць. У 1902 г. яго зяць, нейкі Ляскоўскі, прадаў жыхарам вёскі Рыбакі ўрочышча «Перавоз» плошчаю ў 27 га ў выглядзе дазволу на пасенне кароў. Ад 1906 г. паша становіцца законнай саўласнасцю рыбачан. З таго часу жыхары вёскі Лука сваіх суседзяў, жыхароў вёскі Рыбакі, пачалі лічыць не інакш, як толькі... заццятымі сваімі ворагамі.

Рыбачане ганялі пасвіць на «Перавоз» свае каровы, а лучане прыганялі не толькі каровы, але авечкі і гусі, а вясною і восенню нават пасвіліся тут іх свінні.

(Працяг на стар. 5)

Інструментальны калектыў са Шчытоў. Фота К. Сэндзікоўскі

ТАЛЕНТЫ ЛЮДАЕДА

НА ВЯРШЫНІ НАТО

ПАДРУЧНЫ ГІТЛЕРА

Савецкі Саюз запатрабаваў выдачы ў рукі савецкага правасуддзя ваеннага злачынца Адольфа Хойзінгера, які цяпер займае пасаду старшыні пастаяннага ваеннага камітэта НАТО ў Вашынгтоне, і мінулае якога дагэтуль было пакрытае глыбокай таямніцай. Дарэчы, успомнім тут кар'еру гэтага збанкрутаванага ваякі.

Да гітлераўскага перавароту Адольф Хойзінгер васемнаццаць год служыў у райсхверы і вермахце. За гэты перыяд сын настаўніка даслужыўся ўсяго чыну капітана. Зусім інакш паплыло жыццё Хойзінгера з прыходам Гітлера да ўлады. За Гітлера зрабіў ён сапраўды галавакружную кар'еру і ў 1943 годзе атрымаў чын генерал-лейтэнанта. Чым жа заслужыў ён такую ўвагу свайго няўдачнага цёзкі? Адольф Хойзінгер быў «спецыялістам» па знішчэнню савецкіх партызан, а таксама і асабліва «яўрэяў, агентаў і палітычных камісараў», як характарызаваў яго амерыканскім уладам брыгадэнфюрэр СС Эрнст Родэ. А вось словы і самога Хойзінгера: «Па майму пастаяннаму асабістаму перакананню, метады абыходжання з цывільным насельніцтвам і барацьбы з бандамі (гэта значыць з партызанамі) на тэрыторыі ваенных дзеянняў даюць вышэйшаму палітычнаму і ваеннаму кіраўніцтву спрыяльныя магчымасці для ажыццяўлення яго мэты — змяншэння колькасці славянскага і яўрэйскага насельніцтва».

Такія «аператыўныя планы» былі па душы «фюрэру» і аўтара іх ён акружыў фюрэрскай ласкай.

Аб гэтым усім добра ведалі амерыканцы. Нягледзячы на гэта Хойзінгер у 1948 годзе быў «рэабілітаваны» і неўзабаве знайшоў прытулак у заходнегерманскай разведцы, стаўшы затым саветнікам па «усходніх справах» кіраўніка гэтай разведкі ў мінулым таксама гітлераўскага генерала Гелена. Новы гаспадар быў у захапленні ад поспехаў свайго парабка і рэкамендаваў яго ў якасці ваеннага саветніка самому Адэнаўэру.

Так летам 1950 года пачалося «другое жыццё» Адольфа Хойзінгера, кар'ера, якая завяршылася ўзнясеннем яго на вяршыню НАТО. Цяпер яго «таленты» пастаўлены на службу гэтай агрэсіўнай мілітарнай арганізацыі. Злачынца не мог і марыць аб больш адпаведнай пасадзе.

Англійскі журналіст Бэзіл Дэвідсон спытаў у Хойзінгера: «Вы збіраецеся ўжыць у выпадку вайны атамныя снарады і атамныя ракеты. Вас не непакоіць магчымасць атамнай адплаты?» Хойзінгер узрушыў плячыма і адказаў: «Гэта праблема для міністэрства ўнутраных спраў, а не для вайскоўца».

Сапраўды, адказ варты таленавітага вучня людаеда XX стагоддзя Адольфа Гітлера. Ці не за гэтыя «таленты» Хойзінгер знайшоў ласку ў сваіх новых гаспадароў?

ХВЕДАР АСІНІЧ

ВЕСТКІ з БССР

НА БЫЛОЙ ПУСТЭЧЫ

Старшыня праўлення саюза архітэктараў БССР Вольга Ладыгіна (у цэнтры), галоўны інжынер будаўнічага праўлення Сямён Герчыкаў (злева) і брыгадзір брыгады камуністычнай працы Цімафей Фонда аглядаюць дом, пабудаваны з буйных сілікатных блокаў

Яшчэ зусім нядаўна паўночна-усходняя акраіна Мінска была пустая і бязлюдная. Тут сярод пустых агародаў і рэдкіх соснаў мясцілася ўсяго некалькі домікаў. Але вось летам 1959 года прышлі сюды першыя будаўнікі і залажылі фундамент пад будучы мікрораён.

А паглядзіце зараз! Сёння раён пераўтварыўся ў гіганцкую будаўнічую пляцоўку. Аб гэтым можна меркаваць хаця б па колькасці стрэлак вежавых кранаў, па тым, як імкліва растуць у гэтым раёне жыллёвыя дамы і культурна-бытавыя аб'екты.

Гэты раён паспеў набыць папулярнасць не толькі ў сталіцы Беларусі — Мінску, але нават за межамі рэспублікі. Сюды прыязджаюць людзі з многіх гарадоў Савецкага Саюза.

Сярод прыязджаючых больш за ўсё, зразумела, будаўнікоў. Адны з іх імкнуцца вывучыць вопыт скараснага і буйнаблокавага будаўніцтва, другія цікавяцца выгодамі мікрораёна.

Што ж уяўляе сабою мікрораён? У адрозненні ад звычайнай забудовы, мікрораён забудоўваецца не квартальна, а як адзін вялікі масіў, плошчаю ў 25—50 і больш гектараў. Тыповыя чатырох і пяціпавярховыя жыллёвыя дамы ў такім масіве размяшчаюцца свабодна, па рэл'ефу, што значна паніжае сабекошт будаўніцтва. Дамы, не звязаныя сеткаю вуліц, размяшчаюцца такім чынам, каб у кватэры трапляла як мага больш сонечнага святла. Навокал кожнага дома высаджваюцца дрэвы і будуецца стадыён. Да іх і звернуты жыллёвыя комплексы.

Такі раён выратаваны ад вулічнага шуму. Мікрораёны праектуюцца такім чынам, што да кожнага дома вядуць толькі мясцовыя праезды. І да таго гэтыя праезды знаходзяцца каля тарцовых і глухіх сцен. Нават лёгкавыя аўтамашыны, якія пад'язджаюць да таго ці другога дома, не непакояць жыхароў. Дзецям тут не прыходзіцца пераходзіць ніводнай праезднай вуліцы.

Тут, напрыклад, будзе пабудавана каля 4 тысяч кватэр, дзве сярэднія школы, 4 дзіцячыя сады і 3 яслі, кінатэатр на 800 месц, сталовая і рэстаран, некалькі промтаварных і прадуктовых магазінаў, пошта і паліклініка, камбінат бытавога абслугоўвання, бібліятэка, чытальня, і многа іншых.

Усе кватэры мікрораёна будуць добраўпарадкаваны, забяспечаны цэнтральным ацяпленнем, каналізацыяй, газавымі плітамі і ваннамі, электраасвятленнем, радыё і другімі выгодамі. Для самых маладых жыхароў мікрораёна будуюцца спецыяльныя пляцоўкі для дзіцячых гульняў.

Такім чынам, жыхары мікрораёна забяспечваюцца ўсім неабходным для добраўпарадкаванага жыцця чалавека. А галоўнае, што ўсе гэтыя выгоды знаходзяцца ў адным жылым масіве.

Зараз у мікрораёне будаўніцтва ідзе высокімі тэмпамі. Што ж забяспечвае гэтыя тэмпы? «Сакрэт» заключаецца ў тым, што ў мікрораёне ўсе дамы будуюцца індустрыяльным метадам. Нашы будаўнікі - мантажнікі будуюць і аддаюць у карыстанне 80-кватэрныя дамы з вялікіх панелей на працягу 3,5—4 месяцаў.

Шырокае прымяненне пры забудове мікрораёна атрымалі прагрэсіўныя канструкцыі — санітарна - тэхнічныя кабіны, праектныя гіпсабетонныя перагародкі, каляровыя падлогі з гнуткага пластыка, дымавентыляцыйныя блёкі вышынёй на паверх і іншыя.

Абрысы падобных мікрораёнаў з'явіліся ўжо ў шматлікіх раёнах забудовы.

Н. МІХІНАЎ

БЕЛАСТОЦКАЯ ХРОНІКА

11.XII у Беластоку адбыўся гарадскі сеймік культуры. У абрадах прыняла ўдзел Яўгенія Красоўская — пасол Зямлі Беластоцкай, віцэ-міністр Вышэйшай асветы.

*

12.XII у Беластоку ў II Настаўніцкай студыі і ў зале Ваяводскай і Гарадской бібліятэкі адбылася сустрэча з прадстаўнікамі Асродка балгарскай культуры ў Варшаве.

*

12.XII — беластоцкай Акадэміі медычнай адкрылася выстаўка «Аб паходжанні гатункаў». Выстаўка адлюстроўвае тэорыю эвалюцыі Дарвіна.

*

14.XII у Беластоку адбыўся IV з'езд сельскагаспадарчых кааператываў Беласточчыны.

*

15.XII у канцэртнай зале Дома прафсаюзаў у Беластоку адбыўся канцэрт беластоцкага Дзяржаўнага сімфанічнага аркестра, прысвечаны 80-годдзю Карловіча.

*

17.XII у беластоцкім тэатры Аб'язная опера ставіла «Гальку» Манюшкі.

*

17.XII у Клубе ТПП-Р у Беластоку адбыліся гарадскія элімінацыі конкурсу на найлепш выкананую савецкую песню.

*

17.XII у канцэртнай зале Дома прафсаюзаў у Беластоку выступіў эстрадны калектыў Ваеннага флоту з Гдыні.

*

17.XII уступіў у эксплуатацыю першы адрэзак чыгуначнай лініі, якая на 100 км наблізіць турыстычны цэнтр Аўгустаў да Беластока. Першы адрэзак гэтай лініі: Саколка — Сідра лічыць 20 км даўжыні.

*

16.—17.XII у Беластоку адбыўся камандны турнір найлепшых у краіне жаночых калектываў па пінг-понгу на кубак ПЗГС. Пераможцамі выйшла каманда Арконіі Шчэцін.

Ужо шарэла, калі раптам пачуўся страшэнны выбух.

Па пыльнай вуліцы беглі салдаты без шапак, у расхрыстанай шэрай уніформе.

На чыгунцы за вёскай чулася страляніна. Па абмытым расой лузе былі параскіданы, нібы карабкі ад запалак, таварныя вагоны і перакуленыя танкі. Салдаты стралялі па суседнім лесе, але лес не адгукаўся. Ён маўчаў, як магіла, ахутаны лёгкай імглой, у якой купаліся белыя ствалы бярозак.

Камандзір нямецкага гарнізона обер-лейтэнант Вольф загадаў жандарам арыштаваць усіх вартавых на ўчастку, дзе адбыўся выбух. Ён гатоў быў ад роспачы рваць на сабе валасы. Ён стаяў, згорблены, ля перакуленага танка з маркай «тыгр», а яго вялікія блакітныя вочы за акулярамі наплывалі

54

слязьмі. Ён не ведаў што пачаць, і толькі моцна сціскаў свае тонкія бледныя губы.

Перад ім стаяў яго ад'ютант і суха рапартаваў аб стратах, выкліканых выбухам.

Обер - лейтэнант Вольф слухаў яго моўчкі, не ўнікаючы ў сэнс яго слоў.

Павярнуўшыся, ён убачыў Налепку. Нібы саромячыся глядзець яму ў вочы, Вольф адвярнуўся. Налепка падаў яму руку і, быццам спачуваючы Вольфу, сказаў:

— Я ў роспачы ад таго, што сталася. Я ж папярэджваў вас. На каго ж тады і спадзявацца, як не на вашых салдат?

Вольф крыкнуў свайму ад'ютанту:

— Вартавых расстраляць! Паведаміць аб гэтым у штаб дывізіі!

Пасля ён уважліва паглядзеў на Налепку і з болем сказаў:

— Што яшчэ мне з імі рабіць?

— Правільна, — падтрымаў яго Налепка. — Справа тут не ў некалькіх салдатах, а ў дысцыпліне, у арміі, у перамозе. — Налепка радаваўся. Каб ніхто не заўважыў яго ўсмешкі, ён выцягнуў насоўку і пачаў выціраць губы.

— А што, калі я вам крыху дапамагу? Вам патрэбны салдаты?

— Дзякую, пане капітан. Чакаю з Ельска інжынерных часцей. Інакш...

55

Ён змоўк, дастаў з кішэні сігарэты і прапанаваў Налепку.

— Ах, праўда, вы курыце люльку, — успомніў Вольф. — Я вам хацеў сказаць, — шапнуў ён даверліва, — што падаў рапарт... Аб вас... Вы ж мяне папярэджвалі. А гэтыя сабакі, — зашыпеў ён злосна, — усё праспалі.

Ён паглядзеў на Налепку і крыху спакойней дадаў:

— Як вы думаеце, вёску трэба знішчыць?

Налепка ўважліва паглядзеў на Вольфа, які нервова папраўляў акуляры. Пасля ён спакойна ўклаў у рот незапаленую люльку і сказаў:

— Думаю, што гэтага рабіць не варта. Не трэба чапаць тутэйшых жыхароў. Мяне здзіўляе нават, што сярод іх так мала фанатыкаў. Яны на пальчыках ходзяць перада мной. Трэба толькі ўзмацніць дысцыпліну сярод вартавых.

У Вольфа быў цвёрды характар, але сёння ён не пярэчыў. Ён згадзіўся з тым, што трэба ўзяцца за вартавых.

— Трэба ўзмацніць варту, пане обер-лейтэнант. Асабліва ад лесу.

— Прашу вашай дапамогі.

Налепка паціснуў яму руку. Яна была сёння нейкай мяккай і кволай.

— Я прышлю вам дапамогу.

56

ПІСЬМЫ ЛУЧЫНЫ

М. КАНАПАЦКІ

Багатая творчая спадчына Янкі Лучыны, які пісаў на трох мовах: беларускай, польскай і рускай, з'яўляецца цікавай старонкай у гісторыі беларускай літаратуры XIX стагоддзя. Творчасць аўтара «Вязанкі» ўяўляе сабою новы крок у ідэйна-мастацкім развіцці беларускай дакастрычніцкай паэзіі, сведчыць аб няўхільным выспяванні ў яе нетрах творчага метада — крытычнага рэалізму. Дагэтуль, у асноўным, крыніцай думак і меркаванняў аб грамадскіх ідэалах і эстэтычных адносінах да рэчаіснасці Лучыны з'яўляліся яго творы. Адсутнасць нейкіх дзённікавых запісаў, лістаў ці асабістых выказванняў паэта ў значнай ступені абмяжоўвала нашыя веды аб ім. І вось выяўленыя нядаўна ў рукапісным аддзеле Нацыянальнай бібліятэкі ў Варшаве лісты паэта павінны ў пэўнай ступені пашырыць гэтыя веды. Значная вартасць Лучынавых лістаў заключаецца яшчэ ў чым іншым. Гэта яшчэ адзін доказ роднасці беларускай і польскай літаратур, іх шчыльных узаемаадносін, якія зарадзіліся ў змрочныя часы царызму.

Лісты Янкі Лучыны адрасаваныя да выдатных тагачасных польскіх літаратараў Зэнона Пшэсмыцкага і Аляксандра Валіцкага. З. Пшэсмыцкі (1861—1944) з'яўляўся вядомым літаратурным крытыкам, паэтам і перакладчыкам. Ад 1886 года быў рэдактарам літаратурнага часопіса «Жыцце», а ў 1900 — 1907 г.г. працаваў у часопісе «Хімера». Калі разыходзіцца аб Аляксандра Валіцкага (1826—1893), дык у яго выпадку маем дачыненне не толькі з вядомым тагачасным літаратарам, але і музычным крытыкам, дарэчы, вялікім прыяцелем Станіслава Манюшкі. А. Валіцкі шмат год працаваў у «Кур'еры віленскім». Ад 1872 года Валіцкі загадваў друкарняй «Анчыца» ў Кракаве.

У паперах З. Пшэсмыцкага захоўваецца 9 Лучынавых лістаў, з якіх 5 датуецца 1887—1888 г.г.; 3 лісты маюць толькі адзначаны дзень і месяц, а адзін зусім без даты; 3 лісты да А. Валіцкага датуюцца 1882, 1884 і 1889 гадамі. Усе гэтыя матэрыялы прадстаўляюць вялікую вартасць. Аднак характар нашага часопіса не дазваляе заняцца больш грунтоўным аналізам іх зместу. Таму пазнаёмім нашых чытачоў толькі з некаторымі пісьмамі Лучыны, асабліва з тымі, якія заключаюць у сабе найбольш знамянальны змест.

Значную цікавасць прадстаўляе вершаваны ліст Я. Лучыны да З. Пшэсмыцкага ад 4 чэрвеня 1887 года. Ён з'яўляецца каштоўным дакументам аб палітычных і эстэтычных поглядах паэта. У гэтым лісце паказаў сябе Лучына заўзятым ворагам акружаючай яго рэчаіснасці, ворагам безідэйнасці ў літаратуры. Змест Лучынавых лістаў набывае асаблівага значэння на фоне тагачаснай удушлівай атмасферы, пануючай у філасофскай думцы, на фоне тых усіх ідэалістычных плыняў 80-х гадоў, якія прапаведвалі песімізм і адыход ад рэчаіснасці. Прыгадваю ніжэй фрагмент з гэтага пісьма Лучыны:

(Працяг на стар. 4)

I szumią i z wiatrem falują jak morze
Zagony pszeniczne i żytnie...
Usiądźmy na kamień, niech owieje nas zboże,
Co gwarzy tak słodko i skrytnie.

Niech niwa ojczysta swą pieśnią ukoi,
Niech szmerem znajomym zagłuszy
Po szczęściu straconym i życia piołunie
Żal gorzki i smutek mej duszy.

O łany ojczyste, rodzinne wy niwy!
Taksamo, jak dawniej szumicie.
Żyłem pełen nadziei przyszłością szczęśliwy
W kwitnącym biegł napić się życiem.

A dziś inaczej, o inaczej potrąca
O struny mej duszy szmer kłosów.
Ze szczęścia już fala nie mówi kwitnąca,
Radosnych już nie ma dziś głosów.

Фрагмент Лучынавага рукапісу «Акварэлек мысліўскіх»

Маланкавая анкета

ГОЛАС МАЕ „ЛЯВОНІХА"

ЛЮБА ТОМЧЫК — эстрадны канферансье і салістка. Нарадзілася ў Баброўніках, Беластоцкага павета (20 год, пакуль што незамужняя).

У мінулым годзе, пасля заканчэння ліцэя ў Беластоку, сустрэлася з «Лявоніхай», палюбіла яе і пачала тут працаваць. Зараз Люба Томчык, так сказаць, іграе першую скрыпку ў «Лявонісе».

— Калі найбольш хвалявалася? Мабыць тады, як здавала экзамен у Беластоцкую музычную школу. Але здала на выдатна.

— Праца ў эстрадзе нялёгкая, — гаворыць Люба. — Умовы да выступленняў таксама не найлепшыя. Бываюць выпадкі, што даем па тры канцэрты ўдзень. Тады чуюся стомленай, трачу добры настрой. А вядома, канферансье, або салістка, без настрою гледачоў не зацікавіць. Аднаго разу прыехалі мы ў вёску позна. Было вельмі холадна. Зала не атоплена. Выйшла я спяваць. Была ў такім настроі, што мне не спяваць, а плакаць хацелася. Спяваю я і чую, да ног дакранаецца нешта мяккае, ласкавае. Гляджу, а гэта кот. Адпіхнула яго нязначна, а ён ізноў да ног маіх ліпне. Трэцца, ды так казыча, што вытрымаць нельга. Я пырснула смехам, прысутныя таксама. Настрой паправіўся, і канцэрт удаўся. Такія прыключэнні застаюцца надоўга ў памяці.

За вышэйшы ранг дзеяча культуры

Міжваяводскі нацыянальны семінар, які адбыўся 8 і 9 снежня ў Беластоку, моцна падкрэсліў ролю, якую павінен адыграць працаўнік культуры ў сваім асяроддзі. Сучасны дзеяч культуры — гэта перш за ўсё выхавацель. Ад яго адукацыі, узроўню працы, ад яго ўмеласці, уплыву на асяроддзе залежыць поспех культурна - асветнай дзейнасці. Кожны працаўнік культуры, які імкнецца быць на ўзроўні сваіх абавязкаў, павінен сам сябе запытаць: якія грамадскія вынікі прыносіць мая праца, на колькі пабуджае яна сілы грамадскасці, на колькі садзейнічае сужыццю паміж людзьмі?

Заданні дальнейшага паглыблення грамадскай функцыі культурна - асветнай працы патрабуюць ад працаўнікоў культуры пэўных даследванняў асяроддзя, у якім яны працуюць, выклікаюць неабходнасць сталай самаадукацыі і самавыхавання. Бо толькі той чалавек, які многа ведае, можа належна арганізаваць і кіраваць культурна-асветнай працай у павятовым доме культуры, у бібліятэцы, у таварыстве ці іншай установе.

На ўсе гэтыя праблемы на семінары звярталі асаблівую ўвагу дырэктар дэпартаменту культурна - асветнай працы і бібліятэк у міністэрстве культуры, Чэслаў Калужны і навуковы супрацоўнік Варшаўскага універсітэта, доктар Эдуард Мазуркевіч.

Дырэктар дэпартаменту Чэслаў Калужны падкрэсліў неабходнасць дапамогі нацыянальным меншасцям праз рады нарадовыя, а асабліва праз іх аддзелы культуры і ваяводскія дамы культуры. Гэта дапамога павінна заключацца ў забеспячэнні абсталявання для клубаў і святліц, забеспячэнне «фаховым» інструктажам і інструктарамі ў развіцці самадзейнага руху.

У планах працы Ваяводскага дома культуры і Ваяводскай бібліятэкі павінна знайсці адлюстраванне праблематыка нацыянальных меншасцей.

(Працяг на стар. 7)

*

На чыгунцы, што праходзіла праз Капцэвічы, рух пасля выбуху быў адноўлены, і ў вартавых будках ізноў сядзелі славацкія салдаты. Немцы занялі ўчастак, што ляжаў ніжэй вёскі.

Наступіў ужо вечар, а Таня ўсё яшчэ не прыходзіла. Чапловіч нецярпліва выглядаў з-за вартавой будкі і непакоіўся: ці не здарылася з ёю якое няшчасце? Тры разы адбіраў у Дворскага бінокль і глядзеў удалеч.

Дворскі ўжо даўно заўважыў, што Таня падабаецца Чапловічу. Ён падышоў да яго, пляснуў яго па плячы і засмяяўся:

— Не прыйдзе яна. Партызана сабе знайшла.

— Глупства гаворыш.

— Думаеш, ты ёй патрэбны? — не адступаўся Дворскі. — Яна і на Налепку не звяртае ўвагі, не тое што на цябе.

У біноклі мільганула дзявочая постаць. Чапловіч нібы аглох, ён толькі адштурхнуў плячом Дворскага, і твар яго ўспыхнуў. Гэта яна!

Калі Таня падбегла да будкі, сэрца Чапловіча ледзь не выскачыла. Паправіў шапку і, стаіўшы дыханне, падышоў да яе.

— Ну, як? — прывітаў яе ціха.

— Усё ў парадку, — адказала Таня.

Налепку яны засталі ў кабінеце. Убачыўшы Таню, ён ускочыў са стула і паціснуў ёй руку.

57

— Ну, як дайшлі? Я ўжо непакоіўся за вас.

Твары іх успыхнулі. Налепка збянтэжана пагладзіў сваю бародку і хутчэй, чым Таня магла яму адказаць, дадаў голасна:

— Расказвайце, Таня.

— Была я ў штабе, — адказала яна. — Гадзіны са тры пехатой ішла. Двух знаёмых там бачыла. Папа з Пакалова і, уявіце сабе, былога Сашавага аднакласніка. Ён не ведаў, што Саша зараз у партызан.

Таня крыху сумелася. Яна нясмела паглядзела на Налепку.

Калі Таня ўспомніла пра Сашу, Налепку здалося, што яго абліў нехта халоднай вадой.

Таня дастала з-пад хусткі кавалак паперы, вырваны з вучнёўскага сшытка, і падала яго Налепку.

— Ведаюць пра вас. Прыслалі вам адказ.

Налепка ўсё яшчэ думаў пра Сашу.

— Папу я дала запіску, каб перадаў Сашу, — дадала Таня. — Ён пойдзе назад у Пакалова.

— Гэтага не трэба было рабіць, — сказаў Налепка, і Таня здрыганулася.

— Я вельмі стамілася, — Таня разгублена паглядзела на Налепку і пакрочыла да дзвярэй. У калідоры пачуліся крокі. Узяўшыся за клямку дзвярэй, Таня з дакорам у голасе прашаптала:

— Не кажыце так.

58

Сэрца Налепкі закіпела. Праз адчыненыя дзверы ў пакой прабіўся пучок жаўтавага святла. Таня адпусціла клямку, і вочы іх сустрэліся. Абапёршыся далоняй аб рог стала, Налепка мякка сказаў:

— Каб вы ведалі, як я вас...

Ён недагаварыў. На парозе з'явіўся Чапловіч з запаленай лямпай у руках. Таня выбегла на двор і ўсхвалявана прыхілілася да тонкай бярозкі. У яе вушах спявала: «Каб вы ведалі...»

Яна дрыжала ўсім целам, нібы нехта знянацку абудзіў яе ад моцнага сну. Гэта ён сказаў ёй. Ён!

Сэрца яе, нібы напалоханая птушка, білася хутка і моцна. Яна адчувала яго ва ўсім целе. Здавалася ёй, што сэрца разарвалася на дзве часткі і кожная з гэтых частак б'ецца асобна.

Налепка не ведаў, што Таня глядзіць на яго праз адчыненае акно. Ён сядзеў, падпёршы рукамі сваю стомленую галаву, а калі позірк яго ўпаў на паперу, што ляжала перад ім на стале, ён схамянуўся і пачаў чытаць.

«Дазвольце ад імя нашага ўрада перадаць Вам падзяку. Просім Вас да нашай сустрэчы з Вамі адказаць на наступныя пытанні:

а) дзе знаходзяцца чэшскія, славацкія, нямецкія, рускія, італьянскія і мадзьярскія войскі, іх колькасць і нумары часцей;

59

ДА 20 ГАДАВІНЫ СТВАРЭННЯ ППР

ЗА НАРОДНУЮ ЎЛАДУ НА ГАЙНАЎШЧЫНЕ

Польская рабочая партыя ўтварылася на Гайнаўшчыне ў перыяд фармавання народнай улады.

У першыя дні пасля вызвалення з-пад гітлераўскай акупацыі на Гайнаўшчыне першымі ўступаюць у рады ППР Мар'ян Асалінскі, Павел Валентыновіч, Паморскі і 10 другіх. Яны ў Гайнаўцы арганізуюць партыйную ячэйку. Сакратаром ячэйкі быў выбраны Мар'ян Асалінскі, намеснікам Павел Валентыновіч. У хуткім часе пашыраюцца рады партыі і ў вёсках Гайнаўшчыны. Вельмі характэрнай з'явай у тым перыядзе быў факт, што, напрыклад, усё Праўленне саюза рабочых Гайнаўкі звярнулася да Ваяводскага камітэта ППР у Беластоку прыняць іх у рады партыі. Камітэт прыхільна аднёсся да іх просьбы.

На пачатку снежня 1944 года гайнаўская партыйная арганізацыя налічвала ўжо 126 членаў. Быў арганізаваны гарадскі камітэт партыі.

Члены партыі ішлі на найбольш цяжкую працу. Яны былі перадавікамі ў адбудове знішчаных фашыстамі прадпрыемстваў, у правядзенні зямельнай рэформы, у арганізацыі новай адміністрацыі і ў барацьбе з бандамі.

Члены партыі былі галоўнымі арганізатарамі тэрытарыяльных органаў улады. Вельмі адданымі ў гэтай адказнай працы былі Язэп Вішнеўскі з Белавежы, Андрэй Несцярук, былы член КПЗБ з Гайнаўкі, Віталіс Калішэўскі з Кляшчэляў, Антон Ніканові, былы член КПЗБ з Нарвы, Уладзімір Харкевіч, былы член КПЗБ і Аляксандр Саланевіч з Нараўкі.

*

У 1946—47 гады на Гайнаўшчыне дзейнічае фашысцкае падполле. Асабліва крывавай была банда «Бурага». У 1945 годзе гэтая банда напала на Нараўку. Фашысты робяць крывавую расправу над мясцовымі актывістамі народнай улады. Быў замардаваны войт Іван Ляшчынскі, сакратар гміннага камітэта ППР Пятро Кабаць і настаўнік Аляксандр Валкавыцкі. Фашысты не мелі ніякай падтрымкі з боку насельніцтва і сховішча сабе знаходзяць у пушчы. Адсюль запалохваюць людзей, наносяць цяжкія затраты насельніцтву, мардуюць, рабуюць, сеюць нянавісць да народнай улады, да ППР, да Савецкага Саюза. Ад рукі бандытаў загінула шмат ахвярных і адданых у працы членаў партыі.

27 студзеня 1946 года 300-асабовая банда «Бурага», узброена да зубоў, напала на пастарунак МО ў Гайнаўцы. Атакавала таксама праязджаючую групу савецкіх воінаў. Ад куль бандытаў загінула 2 савецкіх воіна. Хутка арганізаваная дапамога вымусіла банду адступіць. Яна накіравалася ў напрамку Кляшчэляў, нападаючы па дарозе на вёскі Залешаны і Вульку. У Залешанах раз'юшаныя бандыты замардавалі 13 ні ў чым не вінаватых людзей і спалілі вёску.

У Вульцы бандыты замардавалі Івана Зінкевіча і Сцяпана Бубэлевіча, а потым спалілі вёску.

У барацьбе з рэакцыйна - фашысцкім падполлем гінулі ахвярныя партыйныя дзеячы, як Сцепанюк, Грывачэўскі, Гэрмановіч і Астапчук з Гайнаўкі; Несцярук з Лазовай; Цунец з Семяноўкі; Якубоўскі і Граматовіч з Нарвы; Лаўрыновіч, Юшчук і Назарук з Ягаднікаў; Кот з Махнатага; Бушко, Габец, Кулак і Доўбыш з Белавежы і шмат другіх.

На хату камсамольца Пятра Гушчы з Ліпін, былога партызана атрада ім. Дзяржынскага і члена ППР, бандыты напалі ўначы. Пятру ўдалося ўцячы. А жонку праз некалькі дзён знайшлі замучаную ў лесе. Крывавыя бандзюгі выкалолі вочы, павырэзвалі пасы скуры на плячах і грудзях, паламалі рукі і ногі.

Рабочага ЗСЛД — Шчэпанскага бандыты «Бурага» аблілі газай і падпалілі. Ён жыўцом згарэў за тое, што актыўна ўдзельнічаў у правядзенні зямельнай рэформы.

*

Сёння партыйная арганізацыя Гайнаўшчыны адна з найбольшых у Беластоцкім ваяводстве. Яна мае выпрабаваны ў цяжкія гады і загартаваны партыйны актыў, які ўпэўнена ажыццяўляе асновы сацыялістычнага будаўніцтва.

У гады народнай улады поўнасцю вырашана справа беларускай нацыянальнай меншасці. У Гайнаўцы існуе Беларускі ліцэй. У вёсках павета шырокая сетка пачатковых школ, дзе сялянскія дзеці бясплатна здабываюць веды. Вырасла новая, адданая ідэі пабудовы сацыялізма, рабоча - сялянская інтэлігенцыя. Усё больш разбудоўваюцца прадпрыемствы Гайнаўкі, змяняецца жыццё вёсак, у якіх існуюць спулдзельні прадукцыйныя і сельскагаспадарчыя гурткі. Развіваецца культурнае жыццё. У гэтай творчай працы наперадзе ідзе партыйная арганізацыя Гайнаўшчыны.

Б. НІКІЦЮК

АБ СУПОЛЬНЫМ ЧАС ПАДУМАЦЬ

(Працяг са стар. 1)

Як вядома члены спулдзельняў не плоцяць ні налогаў, ні абавязкавых нарыхтовак збожжа і мяса. Гэта аплочваецца з супольнай спулдзельчай касы. Трымаючы, напрыклад, тры каровы, пяць свіней ды яшчэ іншую жывёліну і не маючы клопату з налогамі і нарыхтоўкамі, сапраўды жыць можна прыпяваючы. Аднак песенька гэтая не мае ніякіх перспектыў у будучыні. Таго, хто захапляецца гэтай песенькай, параўнаць можна толькі да чалавека, які бестурботна надрэзвае галінку, на якой сам сядзіць.

У бліжэйшы час усе кааператывы абавязаны пашырыць сваю супольную жывёлагадоўлю прынамсі да 20 штук рагатай жывёлы на 100 гектараў зямельных угоддзяў. Усе члены тых кааператываў, у якіх не будзе гэтага неабходнага мінімуму, будуць абавязаны ўжо за 1962 г. выконваць індывідуальна абавязкавыя мясанарыхтоўкі. Даход з гэтых дадатковых мясанарыхтовак прызначыцца на фонд развіцця сельскай гаспадаркі і застанецца ў распараджэнні самой спулдзельні. Такім чынам супольны даход членаў з супольнай гаспадаркі не зменшыцца, а наадварот — павялічыцца, таму што частка даходу з прысядзібнага ўчастка будзе выкарыстана на развіццё супольнай маёмасці. Але на што з кішэні перакладаць у панчоху, каб зараз ізноў з яе вымаць.

Трэба тады ўжо зараз пастарацца, каб на прысядзібным участку засталося не больш чымся дзве штукі рагатай жывёлы (карова і цяля), каб рэшта павялічыла супольны статак.

Незадоўга ў спулдзельнях будуць праводзіцца гадавыя падлікі. Праўленні кааператываў павінны задбаць, каб з супольнага бюджэту (нават за кошт працадня) адпісаць дастатковыя грашовыя сродкі на пакупку жывёліны, на пабудову кароўнікаў.

Сельскагаспадарчыя банкі абавязаны зараз даваць усім спулдзельням, якім неабходна будаваць хлявы, доўгатэрміновыя нізкапрацэнтныя пазыкі. Ад тых спулдзельняў, якія выдатна развіваюць жывёлагадоўлю, дзяржава не патрабуе звароту 50 працэнтаў пазыкі прызначанай на пабудову кароўнікаў.

Асноўнай праблемай, якая зараз ставіцца ў супольнай гаспадарцы Беласточчыны, з'яўляецца паспяховае развіццё супольнай жывёлагадоўлі. Не хопіць аднак купіць кароў і паставіць іх у спулдзельчым хляве. Трэба знайсці адпаведнага чалавека, які даглядаў бы супольны статак.

Праца такая не належыць да лёгкай, а дагледжванне вялікага статку — гэта не тое, што гадаванне некалькі кароў на ўласнай гаспадарцы. Тут павінен быць такі чалавек, які любіць жывёліну.

Іван Леўчук, які працуе ў спулдзельні Бельшчына ў Гайнаўскім павеце, са спулдзельчымі каровамі амаль не расстаецца. Гэтая дбайнасць дала добрыя вынікі. Ад кароў, якіх ён даглядаў, надаілі ў сярэднім па 2688 літраў малака ў год, а 50% спулдзельчага статку атрымаў ліцэнцыю. Такія каровы вельмі аплаціцца гадаваць. За шасцімесячную цялушку ад такой ліцэнцыяванай каровы пры продажы можна атрымаць 11—12 тыс. злотых.

Таксама добрыя вынікі атрымала і Вольга Дмітрук са спулдзельні Дабраміль у Бельскім павеце. Усе цяляты, якія нарадзіліся ў мінулым і бягучым годзе, гадуюцца ў яе далей, павялічваючы спулдзельчы статак, а каровы, якія знаходзяцца пад яе доглядам, у мінулым годзе далі ў сярэднім па 2243 літры малака, а ў бягучым годзе Вольга Дмітрук спадзяецца дабіцца яшчэ вышэйшай малочнасці. Апрача кароў гадуе яна таксама спулдзельчыя свінні.

Метад сухога корму свіней — гэта на Беласточчыне навіна, аб якой яшчэ не кожны селянін чуў. У асноўным заключаецца ў тым, што свінням даецца толькі выключна спецыяльна падрыхтаваную сухую пашу (свайго роду вотрубі). Гэтую пашу засыпаецца ў спецыяльныя аўтаматычныя кармілкі, якія забяспечваюць корм так, што свіння яго не раскіне і не забрудзіць, а адначасова мае лёгкі доступ, есць колькі хоча і калі хоча — без абмежавання. Да гэтага корму дадаецца ваду ў аўтаматызаваных паілках і крыху зялёнай пашы.

Гэты метад корму свіней паспяхова прымаецца ў спулдзельні Ваські, Гайнаўскага павета. Свінаркай там Ніна Тэляшэўская. Гэтую працу выконвае яна ўжо шмат год. У апошні час дабілася 300 злотых чыстага зыску на кожным кормніку, а кожная яе свінаматка дала звыш 10-ці парасят.

За выдатныя вынікі ў гадоўлі жывёліны і за сумленную працу Аддзел жывёлагадоўчай прадукцыі ВРН у Беластоку прызнаў ім грашовыя ўзнагароды.

ВІКТАР РУДЧЫК

ПІСЬМЫ ЛУЧЫНЫ

Gdy od Dźwiny i Dniepru aż het! za Karpaty
Po całej nieszczęśliwej płaczącej krainie
Wszędy wróg serca nasze rozdziera na szmaty;
W gruzy wszystko obala, depcze po ruinie;
Gdy przesiąkła wyziewem kupieckiej obłudy
Dusząca nas objęła w koło atmosfera
I cześć złotego cielca słynie między ludy
A tłumów ideałem — zyskowna ofera;
Gdy słowo, dłuto, pędzel i harmonii tony
W ręku dzisiejszych mistrzów w jarzmo się sprzedały,
I służą nędznym chuciom; gdy wydziedziczony
Spustoszał kraj czarowny, gdzie są ideały,
Tyś, Bracie, pierś nadstawił szlachetną i młodą
Przeciw prądom, co pędzą silne i burzliwe
I zamiast gnuśnie płynąć z falującą wodą,
Dać jej odpar wysiłki czynisz rozpaczliwe!

Апошнія радкі гэтага фрагмента сведчаць аб добрым веданні паэтам нейкіх немалаважных фактаў з літаратурнай дзейнасці Пшэсмыцкага. Магчыма, што гэта водгулле асабістых кантактаў паміж літаратарамі. Хачу тут прыгадаць першыя радкі з гэтага своеасаблівага пісьма, якія сведчаць аб непасрэдным сутыкненні іх аўтара з Пшэсмыцкім:

Towarzyszu i Bracie!
Tem serdecznem mianem
Muszę Cię teraz nazwać, choć widziałem krótko.
Wybacz! — że tytułować zaprzestaję Panem!

Адзначым тут яшчэ, што свой ліст Лучына напісаў у Варшаве. У яго заканчэнні, пад датай, стаіць назва гэтага горада. На жаль нам невядомы акалічнасці сустрэчы двух літаратараў. Магчыма, што Лучына праязджаў праз Варшаву па дарозе ў Буск, ці з Буска, дзе ездзіў лячыцца. У адным з лістаў, дарэчы зусім недатаваным і без указання горада, з якога быў высланы, ёсць выразны доказ прабывання, праўда кароткага, Лучыны ў Варшаве, як раз па дарозе з Буска на Беларусь. Аўтар выражае тут свой смутак, што не мог праездам праз Варшаву пабачыцца з Пшэсмыцкім. У гэтым недатаваным лісце Лучына змясціў два творы на польскай мове: санет «Вінары» і песню аб Вісле. Іх папераджае заўвага, што аўтар напіша больш паэтычных твораў, якія будуць уяўляць сабою яго ўспаміны з пабыўкі ў Буску.

Пэўную загадку прадстаўляе для нас пісьмо Лучыны да Пшэсмыцкага ад 1 лютага. Спачатку удакладнім год яго напісання. Хаця ён тут не ўказаны, аднак супастаўленне зместу гэтага пісьма з іншымі дазваляе ўдакладніць дату. У пісьмах паэта ад 2 і 30 лістапада, а таксама ад 29 снежня 1887 года ёсць звесткі пра паэму «Андрый», над якою ў той час працаваў паэт. Адзначу тут, што на жаль у пісьмах няма ніякіх падрабязнасцей аб змесце гэтага твора. Указваецца толькі, што ён напісаны на тэмы, пачэрпнутыя непасрэдна з жыцця. У першым пісьме Лучына адзначае, што зараз піша «Андрыя»; у другім змяшчае толькі кароткую звестку наступнага зместу: «Перапісваю «Андрыя». Трэці ліст прыносіць нам больш інфармацый аб творы. Тут яго аўтар указвае, што тэма да «Андрыя» пачэрпнута непасрэдна з жыцця, што даводзілася яшчэ лішні раз ездзіць у час каляд у тое месца, якое апісвае, каб удакладніць факты. У гэтым лісце маем толькі звесткі агульнага характару і таму цяжка зараз штосьці больш аб «Андрыю» сказаць. Адно толькі не падлягае сумненню, што твор прычыняў яго аўтару шмат пакут і цяжкасцей. Аб іх ён сам і піша. Прыгадваю ў арыгінале словы Лучыны з пісьма ад 29 снежня 1887 года:

„Andrij" — już skończony i poprawiony, prawie przepisany, ale waham się, czy mam go posłać? — Ustępy nieźle wyszły, całość jakoś mi nie smakuje. — Rzecz dziwna: kawałki zupełnie z życia wzięte, niczem nie ubarwione wydają się ludziom nieprawdopodobnymi, zaś to, co musiałem dla związku i braku zebranych szczegółów komponować — chwalą! — Aż umyślnie jeździłem podczas Świąt jeszcze raz sprawdzać na miejscu i to i owo i powróciłem jeszcze głupszy.... Summa summarum jest tego 2000 wierszy, a jednak wygląda mój „Andrij" jakby z obciętymi połami, chociaż fabuła bardzo niedługa. — Widocznie źle związuję powieściowy wątek, co już o „Hanusi" było mi powiedziane".

І вось ва ўспомненым лісце ад 1 лютага ў «Пост скрыптум» чытаем: «Як падабаецца «Андрый»? Адсюль вывад, што ў пачатку 1888 года твор быў высланы да Пшэсмыцкага і таму пісьмо павінна датавацца гэтым жа самым годам. Такім чынам гэтая кароткая гісторыя з «Андрыем» дазволіла нам удакладніць год, у якім быў высланы Лучынай ліст да Пшэсмыцкага. А зараз аб самым лісце.

«Напісаў абразок з выпадкаў 1863 г. і задаў такога перцу і імбіру, што несумненна давялося б мне падарожнічаць на дзяржаўны кошт, калі б мая пісаніна

працяг са стар. 1

Шмат разоў даходзіла не толькі да сварак паміж гэтымі дзвюма вёскамі, але нават да боек — ініцыятарамі і пераможцамі якіх былі заўсёды лучане. Такім чынам «устанаўлялі» права на пашу. У 1939 годзе дайшло да часовай згоды і прыступлення да падзелу ўрочышча, але перашкодзіла вайна. Пасля вайны ізноў пачалося...

Нянавісць суседніх вёсак узмоцнілася, калі ў 1945 г. памёр апошні непасрэдны пакупнік з боку Рыбакоў, Мацей Хлябіч. Толькі ўзімку было спакойна, але ад вясны да позняй восені ў перамешку адбываліся сваркі і бойкі. Даставалася не толькі людзям, але і жывёліне (пакалечаных было 7 кароў). Летам бягучага года лучане пабілі Уладзіміра Лаўрэшука з Рыбакоў (справа была накіравана ў суд). Прычына— спорны «Паравоз». Моладзь абедзвюх вёсак таксама не ладзіць паміж сабою.

АДМІНІСТРАЦЫЙНАЯ ДАРОГА...

...праз некалькі год была адзінай дарогай, па якой баранілі свайго права да супольнай пашы сяляне Рыбакоў. Абівалі парогі павятовым і ваяводскім уладам у Беластоку.

Можа так моцна рыбачане не баранілі б свайго права да супольнасці пашы, калі б мелі дзе пасвіць каровы. У Рыбаках 22 гаспадары. У сярэднім маюць яны па 6 га сярэднеўраджайнай зямлі і гадуюць у сярэднім толькі па 2 каровы. Але калі б яны пазбыліся права на пасенне кароў на ўрочышчы «Перавоз», дык свае каровы мусілі б карміць у хляве не толькі зімой, але таксама і летам, бо іншай пашы і сенажацяў маюць нямнога.

Няўладжаная справа супольнай пашы і дакучлівая церазпалосіца выклікалі сярод рыбачан надта нездаровую атмасферу. У 1958 годзе ў Рыбаках быў арганізаваны сельскагаспадарчы гурток, які налічваў 16 членаў. У наступным, 1959 годзе, з гуртка выступілі ўсе члены. Прычынай, паводле слоў былых гуртоўцаў, была бесперспектыўнасць(?) яго існавання па поваду вышэй сказаных няўладжаных спраў усяе вёскі. А калі б гэтыя затрачаныя на паездкі і адвакаты 5 тыс. зл. рыбачане прызначылі на развіццё дзейнасці свайго сельскагаспадарчага гуртка, дык замест гэтага можна было б гаварыць аб яго значэнні ў вёсцы і ўсебаковых перспектывах на будучыню.

«СУД ІДЗЕ!»

Калі гаспадары ў вёсцы Лука пачалі сабе ўсведамляць, што рыбачане адміністрацыйнай дарогай могуць давесці да падзелу пашы, якая была супольнай на працягу амаль 60 год, тады справу накіравалі ў суд. У прашэнні, складзеным імі ў красавіку бяг. года ў Павятовым судзе ў Беластоку, яны абвінавачваюць рыбачан у бяспраўным супольніцтве пашы, што паказальныя дакументы, сцвярджаючыя набыццё праз 13 гаспадароў Рыбакоў у 1902 г. права карыстання з «Паравоза» з'яўляецца неактуальным і просяць суд адхіліць рыбачан ад супольніцтва. Зразумела, што з боку лучан і рыбачан «пайшлі ў рух» адвакаты. Аддзел сельскай гаспадаркі ППРН у Беластоку пераслаў суду службовае пісьмо, у якім, паводле сваёй апініі, мяркуе, што ўрочышча «Перавоз» складае міжвясковае супольніцтва (вёсак: Лука, Слабодка і Рыбакі) і абапіраючы свае меркаванні на адпаведных праўных законах сцвярджае, што з плошчы 27 га супольнай пашы да вёскі Рыбакі належыць 1/3 частка, а для вёсак Лука і Слабодка — 2/3. Павятовы суд у Беластоку на пасяджэнні 24.ІV. 1961 г. разгледзеў справу і патрабаваў адпаведных дакументаў ад абодвух бакоў...

С. 151/61...
С. 235/61...

Тым часам лучане намагаюцца перанесці справу да разгледжання Павятоваму суду ў Гайнаўцы (Лука належыць да Гайнаўскага павета).

Павятовы суд у Гайнаўцы на пасяджэнні 30.VIII.1961 г. прэтэнсіянальныя патрабаванні лучан рашыў адкінуць, прысудзіў лучан 1000 зл. судовых коштаў у карысць рыбачан і акрэсліў спорную пашу як міжвясковую супольнасць, вырашэнне (падзел) якой належыць да кампетэнцыі аддзелаў сельскай і лясной гаспадаркі рад нарадовых, на аснове закона ад 4.V.1938 г. (Дз. У. № 33, паз. 260). Лучане не задаволіліся гэтым і справу накіравалі ў рэвізійнае аддзяленне Ваяводскага суда ў Беластоку. Ваяводскі суд на судовым пасяджэнні 28 лістапада бяг. года пастанавіў: адхіліць абвінавачаную (лучанамі) пастанову Павятовага суда ў Гайнаўцы і перараказаць справу гэтаму ж суду на новае мерытарычнае разгледжанне.

Калі адбудзецца разбор справы павятовым судом у Гайнаўцы, а самае важнае — як яна вырашыцца, гэта справа судовых улад. Аднак жа пажаданым было б, каб пасля яе разбору Павятовым судом у Гайнаўцы лучане і рыбачане пагадзіліся раз назаўсёды, каб не трацілі грошай і часу і маглі больш увагі прысвяціць развіццю сваіх гаспадарак.

МІХАСЬ КУРАШ

ТУТ КІРУЮ Я!

— Тут кірую я, і не дазваляю нікому ўмешвацца ў мае справы, — так рашыў старшыня Прэзідыума грамадскай рады нарадовай у Старой Камёнцы Міхась Аніська. — А з гэтымі малакасосамі я пакуль што ўпраўлюся. Падумаеш, знайшлі абаронцаў у светліцовым і ў сакратару партыйнай арганізацыі. Патрэбная іх мне культура, розныя глупствы ў святліцы!

І Міхась Аніська стаў усё рабіць насупраць моладзі і жыхарам вёскі.

— Мы ж столькі папрацавалі ў час будовы святліцы. Усё выконвалі грамадскім чынам, — гаварылі юнакі.—Вось таму мы і хочам, каб святліца стала культурным цэнтрам, каб не была пад замком.

Але старшыні ад закідаў моладзі не рабілася ні горача, ні холадна. Яго не хвалявала тое, што ў святліцы ад неатаплення псуюцца кніжкі, мэбля, спартыўныя прылады.

— Святліцы нельга выкарыстоўваць. Грыб завёўся. Псуе падлогу, — тлумачыў старшыня.

Ён загадаў сарваць падлогу ў святліцы. І якое расчараванне. Грыба не аказалася.

— Гэта нашаму начальніку грыб стаў расці ў галаве, — пасмейваліся многія.

Моладзь запрапанавала старшыні ўлажыць новую падлогу бясплатна — грамадскім чынам. Добрай і каштоўнай ініцыятывы Міхась Аніська не прыняў.

— Каб так усе мы сталі рабіць, дык з чаго жылі б сталяры?

І старшыня загадаў наняць сталяра на ўлажэнне падлогі. Каштавала гэта 2.400 злотых.

— А каб гэтую суму Прэзідыум ГРН прызначыў на патрэбы святліцы, моладзь была б вельмі ўдзячна, — гаварыў светліцовы Домін Сатурнін.

Заўвагі гэтыя нервавалі старшыню.

— Я яшчэ цябе правучу, — думаў старшыня. — Не будзеш ты мяне кампраміатваць.

І стаў мсціцца. Ад імя Прэзідыума зняў з пасады светліцовага і перастаў выплачваць яму належныя 800 злотых з грамадскага бюджэту.

Домін Сатурнін адклікаўся да аддзела культуры Прэзідыума ПРН у Сакольцы і да Павятовага праўлення ССМ, якія належна ацанілі вялікі ўклад працы светліцовага. З гэтымі ўстановамі паводле закона назначэнне і звальненне светліцовага трэба ўзгадняць.

Аддзел культуры прыслаў загад да Прэзідыума ГРН у Старой Камёнцы аб выплачванні Доміну Сатурніну яго зарплаты.

Але старшыня Міхась Аніська зусім не думае падпарадкавацца.

— Я тут кіраўнік, а не Прэзідыум ПРН, — гаворыць ён.

Час ідзе. Святліца пад замком. А Міхась Аніська як бог, цар і воінскі начальнік у грамадзе Старая Камёнка.

мх.

ПАРАДЫ БАЦЬКАМ

Як выправіць мову дзіцяці, якое заікаецца

Заіканне ў большасці выпадкаў узнікае ў дзяцей ва ўзросце ад 2 да 5 год у перыяд самага бурнага развіцця дзіцячай мовы.

Дзіця не заўсёды адразу пачынае заікацца. Звычайна бацькі заўважаюць, што іх дзіця стала неяк дзіўна гаварыць. Яно па некалькі разоў паўтарае адзін і той жа склад. Большай часткай гэта бывае пачатковы склад слова: «я па-па-пайду гу-гу-гу-ляць».

У дзяцей, у якіх заіканне ўзнікла раптоўна, ад цяжкай псіхічнай траўмы (рэакцыі на спалох), і ў старэйшым дзіцячым узросце бывае другая форма заікання — працяглае спыненне ў пачатку кожнага слова (моўная сутарга). Словы пры гэтым як бы з намаганнем выштурхоўваюцца дзіцём (м...ожна мне п...аглядзець м...алюнкі).

Заіканне вельмі часта суправаджаецца расстройствам дыхання. Яно робіцца кароткім, нервовым, перарывістым. З цягам часу мова дзіцяці пагаршаецца. Іншы раз яна суправаджаецца пасмыкваннем мышцаў твару, ківаннем галавы, рук, напружаным адкрыццём рота, заплюшчваннем вачэй.

Заіканне рэзка мяняе паводзіны дзіцяці: яно робіцца капрызным, сарамлівым, азлобленым, палахлівым. Яно баіцца гаварыць і таму абмяжоўваецца кароткімі адказамі або гаворыць шэптам, а часам маўчыць. Часта дзеці перадражніваюць яго. Заіклівае дзіця пачынае ўсё больш усведамляць свой недахоп, а гэта прыводзіць да далейшага пагоршання стану яго мовы. У дзіцяці парушаецца сон, прападае апетыт.

У большасці выпадкаў заіканне назіраецца ў нервова-аслабленых дзяцей. Яно выклікаецца часцей за ўсё не адным якім-небудзь фактарам, а цэлай сукупнасцю прычын. Позняе або празмерна хуткае развіццё мовы часта з'яўляецца прычынай заікання. Выклікаць заіканне можа псіхічная траўма-вынік няправільных прыёмаў выхавання, грубага абыходжання дарослых з празмерна свавольнымі дзецьмі. Няправільныя прыёмы выхавання з'яўляюцца пастаяннай псіхічнай траўмай для ўражлівага дзіцяці. А ў раннім дзіцячым узросце псіхічная траўма заўсёды паражае найбольш слабае месца — мову.

Даволі часта дзеці пачынаюць заікацца пасля інфекцыйнай хваробы (адру, шкарлатыны, дыфтэрыі, коклюшу, дызентэрыі), калі арганізм дзіцяці аслаблены.

Заіканне можа ўзнікнуць пасля перанесенага спалоху.

У дзяцей з павышанай нервовай адчувальнасцю ўсе гэтыя прычыны з'яўляюцца спрыяльнай глебай для таго, каб нават нязначныя з'явы, такія, як нечаканы вокліч, брэх сабакі, гудок паравоза і

(Працяг на стар. 6)

трапіла ў адпаведныя рукі...» Ужо пачатковыя словы гэтага пісьма не пакідаюць ніякага сумнення аб тым, з якога характару творам маем тут дачыненне. Яго «крамольны» змест мусіў бы прычыніць Лучыне шмат злыбяды, калі б апавяданне трапіла ў рукі царскай паліцыі. Гэта добра разумее сам аўтар. Ён прапануе Пшэсмыцкаму, каб дзеля захавання поўнай канспірацыі твор быў перапісаны іншай рукой і высланы не з Мінска. Лучына просіць уручыць яго Аляксандру Валіцкаму ў Кракаве, які працаваў у той час у друкарні Анчыца. Беларускі паэт раіць ананімна распаўсюджваць яго твор у Польшчы, які, як сам падкрэслівае, ёсць данінай дружбы ў адрас польскага народа.

— Чыстая праўда з'яўляецца фонам апавядання, — адзначае ў пісьме Лучына.

Ці трапіў гэты твор у рукі А. Валіцкага? Зараз цяжка на гэта адказаць, так як цяжка адказаць на многія іншыя пытанні, якія датычаць творчасці Лучыны. У паперах З. Пшэсмыцкага і А. Валіцкага ў Нацыянальнай бібліятэцы ў Варшаве гэтага твора няма.

У пісьмах Лучыны змешчана пэўная колькасць твораў на польскай мове, а таксама рад перакладаў з польскай і рускай літаратуры. У артыкуле адзначалася ўжо, што Лучына з'яўляецца аўтарам вершаванага пісьма да польскага літаратара, а таксама двух твораў на польскай мове — аб Буску і Вісле. Значную вартасць прадстаўляюць таксама Лучынавы пераклады з творчасці польскага паэта Адама Аснька (1838 — 1897). У лісце ад 6 лістапада 1888 года маем фрагменты перакладзеных на рускую мову вершаў Аснька у прыватнасці, некалькі радкоў з твораў «Publiczność i poeci» і «Daremne żale». Гэтыя пераклады вызначаюцца ўдумлівым падыходам Лучыны да арыгіналаў, дзякуючы чаму яны атрымалі сапраўды мастацкую замену.

У гэтым жа самым лісце Лучына адзначае, што намерваецца таксама перакласці творы Марыі Канапніцкай. Аднак зацікаўленне паэта польскай літаратурай не абмяжоўвалася толькі да перакладаў. Вось ва ўспомненым лісце чытаем аб намерах Лучыны напісаць спецыяльны артыкул аб новай польскай паэзіі для «Вестника Европы». Беларускі паэт просіць Пшэсмыцкага прыслаць адпаведны матэрыял, які б паслужыў яму асновай для такой публікацыі. У пісьме ад 6 лістапада 1888 г. Лучына змясціў польскі пераклад верша тагачаснага рускага філосафа і паэта Уладзіміра Салаўёва (1853—1900) п.з. «С Востока — свет».

Параўнальна шмат арыгінальных твораў і перакладаў заключае ў сабе перапіска Янкі Лучыны з Аляксандрам Валіцкім. Тут упершыню сутыкаемся з польскімі рукапісамі вялікай паэмы пісьменніка пад арыгінальным загалоўкам «Акварэлькі мысліўскія». Гэты твор быў надрукаваны ў канцы васьмідзесятых гадоў у варшаўскім часопісе «Жыцце», у якім рэдактарам працаваў Зэнон Пшэсмыцкі. У беларускай літаратуры вядомы толькі адзін фрагмент гэтай паэмы п. з. «Стары ляснік». «Акварэлькі» выйшлі ў кніжным выданні ў Варшаве ў 1898 годзе.

У пісьме ад 16 сакавіка 1882 года знаходзім Лучынавы твор п. з. «Z małomiasteczkowych plotek», уяўляючы сабою вершаванае апавяданне аб здзеках багатага шляхціча над беднай вясковай бабулькай. Побач з гэтым творам змешчаны польскі пераклад «Забытай деревни» М. Някрасава.

У пісьме да А. Валіцкага ад 17 лютага 1884 года бачым вялікі вершаваны твор Лучыны на польскай мове, прысвечаны Беларусі. Аўтар параўноўвае тут хараство Варшавы і Каўказа з роднымі краявідамі, якія лічыць найпрыгажэйшымі, найбольш блізкімі сэрцу. Пісьмо ад 20 мая 1889 прыносіць польскія пераклады твораў рускай паэтэсы Вольгі Чумінай і пераклад «Псалма» А. Хамякова.

Творчасць Янкі Лучыны сустракалася ў тагачасным друку са станоўчымі водгукамі. Успомню тут выступленне А. Пагодзіна ў студзеньскім нумары «Вестника Европы» ад 1911 года і брашуру на украінскай мове І. Свяціцкага «Адраджэнне беларускай літаратуры» (Львоў, 1908 г.), у якой аўтары даюць надзвычай цёплую ацэнку творчай спадчыны Лучыны. Дагэтуль малавядомай з'яўлялася яшчэ адна тагачасная ацэнка творчасці паэта, якая была змешчана ў варшаўскім літаратурным часопісе «Правда» пасля яго смерці. Як вядома, Лучына памёр 16 ліпеня 1897 года. І вось неўзабаве, 29 жніўня таго ж года, з'явіліся ўспаміны аб ім. Невядомы аўтар адзначае тут высокія мастацкія якасці твораў Лучыны. Піша аб ім як аб чалавеку рэдкай скромнасці і сумленнасці. Паводле азначэння часопіса вершы паэта нагадваюць паэзію Ул. Сыракомлі, але адначасова характарызуюцца сваёй арыгінальнасцю. Аўтар успамінаў піша, што ведае пра шматлікія ненадрукаваныя творы паэта, а ў іх ліку таксама творы на беларускай мове. Часопіс падкрэслівае неабходнасць удзялення большай увагі творчай спадчыне Лучыны, якая магла б узбагаціць польскую літаратуру. Успамінаючы аб невылечнай хваробе паэта, невядомы аўтар так канчае свае ўспаміны аб беларускім паэце:

„Ani praca monotonna, ani choroba nie potrafiły jednak zatrzeć pogody z czoła i słodyczy z tej dziwnie sympatycznej twarzy; nie potrafiły wysuszyć zapału, który bił z tej zacnej duszy silnym strumieniem!”

Гэтая абмяркоўка выяўленых нядаўна твораў Янкі Лучыны не дае, зразумела, поўнага ўяўлення аб іх багацці. Аднак мусіць і яна наблізіла да нашых чытачоў паэта, якога багатая сваёй шматграннасцю паэзія займае адно з найбольш пачэсных месц у гісторыі беларускай літаратуры другой паловы XIX стагоддзя.

МАЦЕЙ КАНАПАЦКІ

ПАТРЫЁТЫ АЛЖЫРА

Самалёт ішоў на пасадку. Стуардэса на тоненькіх каблучках аб'явіла з завучанай усмешкай: «Праз некалькі мінут мы прыбываем у Туніс». Калі самалёт прызямліўся, і пасажыры ступілі на зямлю, яны ўбачылі, што знаходзяцца ў Алжыры. Пяцёра з іх адразу былі схвачаны, і на іх руках забразгалі стальныя браслеты наручнікаў. Было гэта 28 кастрычніка 1956 года. Французскія ўлады па-пірацку захапілі самалёт, у якім знаходзіліся Махамед бэн Бэлла і іншыя кіраўнікі нацыянальнага фронта вызвалення Алжыра. З таго часу яны мучацца ў французскіх турмах, куды сучасныя інквізітары закінулі 15 тысяч алжырскіх патрыётаў.

Будучы не ў сілах задушыць нацыянальна - вызваленчую барацьбу алжырскага народа, французскі ўрад узмацняе рэпрэсіі супраць алжырцаў. У знак пратэсту супраць страшных умоў, у якіх знаходзяцца алжырскія вязні, 32 тысячы зняволеных у Францыі і Алжыры аб'явілі галадоўку. Як адзначылі газеты, гэта самая масавая галадоўка ў гісторыі.

Разам з іншымі патрыётамі ў ей прынялі ўдзел Махамед бэн Бэлла, Махамед Будыаф, Махамед Хідэр, Робах Бітат, Хусейн Аім Ахмед.

На 19 дзень мужныя вязні дабіліся перамогі. Французскія ўлады забавязаліся для ўсіх, знаходзячыхся ў турмах і лагерах алжырцаў — удзельнікаў нацыянальна - вызваленчага руху, стварыць рэжым і ўмовы палітычных вязняў.

На здымку Бэн Белла на допыце.

НАВІНКІ З МІНУЛАГА

Далёка не ўсе ведаюць, хто прыязджае ў румынскі порт Канстанцу, што пад бульварамі і пляцамі горада знаходзяцца развалiны старажытнага горада з прыгожымі храмамі, тэатрамі і нават водаправодам. Канстанца была аснавана каля семісот год таму назад на месцы грэка - рымскага горада Тамы.

У 1959 годзе румынскія археолагі раскапалі тут на глыбіні пяці метраў старажытную пабудову, упрыгожаную рознакаляровымі мармуровымі плітамі і фрэскамі. Самая каштоўная знаходка — гэта агромны, у дзве тысячы квадратных метраў, мазаічны дыван. Антычная мазаіка падобных размераў да гэтага часу не была вядомая археолагам.

Румынскія археолагі поўнасцю рэстаўрыравалі каштоўную знаходку. Раскопкі ў Канстанце прадаўжаюцца.

У Даніі даўно расказвалі легенду аб таямнічым караблі каралевы Маргарыты, які затануў у канцы XIV стагоддзя ў Раскіль-фіёрдзе, каля вострава Зеландыя. Нядаўна археолагі зацікавіліся гэтай легендай і пачалі даследваць дно фіёрда. І замест аднаго легендарнага карабля, яны знайшлі абломкі шасці суднаў часоў вікінгаў (800 — 1050 гады). Пяць з іх былі парусныя, а адно грабным.

У час раскопкаў у Рыме на месцы Палатынскага ўзгорка археолагі вызвалілі ад зямлі дзве залы, упрыгожаныя фрэскамі. Вучоныя гавораць, што нарэшце ўдалося знайсці дом імператара Аўгуста (63 г. да н. э. — 14 г. н. э.).

Усякая ўсячына

СУСВЕТНЫ РЭКОРД

42-гадовы Антоніо Абэртонда аргенцінскі плывец першы на свеце пераплыў без адпачынку ў абедзве стораны канал Ла - Манш (у найвужэйшым месцы 33 км). Гэтую доўгую трасу праплыў ён за 43 гадзіны і 15 мінут.

На здымку Антоніо Абэртонда ў ванне.

ШТУЧНЫЯ КРЫВЯНОСНЫЯ САСУДЫ

Штучныя крывяносныя сасуды з вельмі тоненькіх лаўсанавых нітак зроблены інжынерам Л. Плоткіным і лекарам Л. Лебедзевым. Многія відныя вучоныя і лекары клінік далі высокую ацэнку сінтэтычным замяніцелям жывой ткані. У Ленінградзе наладжана машынную прадукцыю лаўсанавых пратэзаў.

БУРАЦКІ ЯК

У Тыбецкіх гарах бадзяюцца дзікія які. У СССР, у паўднёвых раёнах Бураты, ужо даўно ёсць асвоеныя які. Іх называюць сарлыкі. Сарлыкаў пераважна скрэшчваюць з мясцовымі пародамі буйнага рагатага быдла, і атрымоўваюцца гібрыды-хайныкі. Сарлыкі і хайныкі круглы год знаходзяцца на пашы, і толькі ў зімнюю непагадзь патрабуюць падкормкі. Яны даюць вельмі добрае малако і мяса.

ПАРАДЫ БАЦЬКАМ

ЯК ВЫПРАВІЦЬ МОВУ ДЗІЦЯЦІ, ЯКОЕ ЗАІКАЕЦЦА

(Працяг са стар. 5)

да т.п. выклікалі заіканне.

Бацькі не павінны гаварыць пры дзіцяці аб тым, што яго мова дрэнная, г. зн. што яно заікаецца. Трэба як мага менш з ім гаварыць, не задаваць яму пытанняў. З заіклівым дзіцём трэба размаўляць толькі спакойна, не спяшаючыся, алс не разбіваць словы на склады. Можна дзіцяці дапамагаць пры цяжкасцях мовы, падказваючы патрэбныя словы або напамінаючы, каб яно гаварыла павольна.

Рэжым для заіклівага дзіцяці трэба пабудаваць такім чынам, каб яно максімальны час праводзіла на паветры. Днём дзіця павінна спаць не менш дзвюх гадзін (да або пасля абеду, пажадана на свежым паветры), а ноччу — 10—11 гадзін (у залежнасці ад узросту). Будзіць яго не рэкамендуецца. Пажадана раніцай рабіць абціранне, а нанач цёплы душ.

Харчаванне 4—5 разовае, паўнацэннае, з вялікай колькасцю вітамінаў і абавязкова ў пэўныя гадзіны.

Рэжым дня, водныя працэдуры, харчаванне трэба ўзгадніць з урачом-псіханеўролагам або педыятрам.

Рэкамендуецца па магчымасці ізаляваць дзіця ад шумнай, неарганізаванай дзіцячай кампаніі, якая можа выклікаць у дзіцяці рэзкае ўзбуджэнне, што звычайна садзейнічае пагоршанню мовы. Неабходна пазбягаць хвалюючых дзіця ўражанняў (тэатр, цырк, госці, тэлевізар, страшныя расказы нанач, усхваляваныя размовы і да т. п.).

У сям'і, дзе ёсць заіклівае дзіця, трэба ўстанавіць моўны рэжым. Члены сям'і павінны сачыць за тым, каб іх мова была непаспешлівай, зразумелай, плаўнай. Чуючы правільную мову, заіклівае дзіця міжволі будзе пераймаць яе, і заіканне паступова будзе паслабляцца, а ў некаторых выпадках можа нават цалкам знікнуць.

Бацькі павінны штодзённа на працягу 20—30 мінут праводзіць з дзіцём спецыяльныя моўныя заняткі або «зарадкі».

Дзіця разам з бацькам звязана вымаўляе словы і фразы, затым яно, як рэха, вымаўляе за бацькам падобныя словы. Дзіцяці не даводзіцца задумвацца над зместам слоў. Гэта палегчыць яму працэс мовы. Звычайна ў час такіх практыкаванняў заіканне або зусім знікае, або значна паслабляецца. Пры правядзенні моўных «зарадак» неабходна захоўваць поўную паслядоўнасць спачатку даваць найбольш лёгкія практыкаванні, а затым паступова пераходзіць да больш складаных.

Спачатку працуюць над вымаўленнем завучаных фраз, вершыкаў. Затым можна перайсці да пераказаў зместу апавядання або казкі. І нарэшце дзіцяці прадстаўляецца магчымасць ужываць набытыя моўныя навыкі ў звычайнай размове.

Калі бацькі пераканаюцца, што дзіця набыло навыкі плаўнай мовы, заняткі можна паступова спыніць.

Аднак, каб папярэдзіць рэцыдыў заікання, трэба яшчэ доўга захоўваць у сям'і моўны рэжым.

Можа здарыцца, што дзіця, якое ўжо доўгі час гаварыла зусім нармальна, пад уплывам якой-небудзь неспрыяльнай акалічнасці (хваробы, спалоху) зноў пачне заікацца. Такія рэцыдывы не павінны з'яўляцца нечаканасцю. У такім выпадку неабходна пачаць зноў моўныя заняткі і строга захоўваць моўны рэжым у сям'і. Часам рэцыдывы заікання паўтараюцца некалькі разоў, у розныя прамежкі часу, але дзякуючы сістэматычным заняткам мова дзіцяці ўсё ж робіцца правільнай.

Чым менш часу дзіця заікаецца, тым лягчэй няправільная мова паддаецца перавыхаванню. У дзяцей ва ўзросце ад 2 да 5 год заіканне знікае значна хутчэй, чым ва ўзросце ад 5 да 7 год і старэй. Таму пачынаць работу па перавыхаванню мовы заіклівага дзіцяці трэба з моманту ўзнікнення заікання.

Бацькі павінны дакладна выконваць усе ўказанні ўрача - псіханеўролага і педагога-лагапеда і перш за ўсё стварыць у сям'і для дзіцяці спакойную абстаноўку, якая садзейнічала б яго нармальнаму фізічнаму і псіхічнаму развіццю. Неабходна захоўваць рэжым дня для дзіцяці і моўны рэжым.

Неабходна, каб вольны час дзіцяці быў запоўнен якімі-небудзь заняткамі. Вельмі важна, каб паміж бацькамі і дзіцём былі ўстаноўлены добрыя, сяброўскія адносіны. Дзіця павінна слухаць бацькоў не з боязі пакарання, а з павагі да іх.

Правільнае выхаванне садзейнічае вызваленню мовы дзіцяці ад заікання.

Калі бацькі здолеюць правільна пабудаваць свой быт і быт дзіцяці, устанавіць з дзіцём здаровыя ўзаемаадносіны і забяспечыць вядзенне рэгулярных моўных заняткаў, то можна з упэўненасцю сказаць, што іх намаганні не прападуць дарэмна.

Больш як год таму назад пазнаёмілася я са студэнтам медыцыны. Ён вельмі ветлівы, прыгожы. Уся наша сям'я была здаволена ім. А мама дык ужо так захаплялася, што так сказала мне: ніхто іншы, а толькі ён мусіць быць тваім мужам. А калі не, дык я цябе не хачу знаць і лічыць дачкою.

І вось бяда. Юзік разачароўвае мяне сваімі паводзінамі. Робіцца несур'ёзны. Вельмі растратны. Не лічыцца з грашыма. Не ведаю, калі ён вучыцца, бо заўсёды мае час. Нядаўна пачаў гаварыць і мне і маім бацькам, што хацеў бы ажаніцца са мною. Бацькам гэта прапанова вельмі падабаецца. Я чамусьці баюся гэтага замужаства. Я хутчэй выйшла бы замуж за Уладзіка, які з'яўляецца рамеснікам, добрым столярам. Уладзік сур'ёзны, ашчадны, працавіты. Ён працуе і вучыцца. Канчае сярэднюю школу. Уладзік таксама хоча са мной ажаніцца. Але аб гэтым я баюся прызнацца бацькам, бо не маю пасагу, ні вышэйшай адукацыі. Яны ж са злосці выракуцца мяне. Што рабіць, як паступіць, сама не ведаю?

Галіна
Беласток

Паважаная Галіна! Твае бацькі, а перш за ўсё маці хоча мець зяця лекара. Паводле яе, як будуць грошы — будзе і шчасце ў сям'і.

Аднак не заўсёды так бывае. А што датычыць студэнта, дык тут няма ніякай гарантыі, што ён закончыць Акадэмію Медычную, калі ён не вучыцца. А калі нават закончыць, то і далей таксама будзе паводзіць сябе, будзе выдаваць без патрэбы грошы. А маладому лекару яны таксама без працы не прыходзяць. Юзік, як вынікае з твайго лісту, не любіць працаваць.

Адным словам, вельмі слушныя твае асцярогі, вельмі разважныя. Ды твой голас сэрца здаецца па боку Уладзіка. Уладзік салідне йшы кандыдат на мужа. Аб гэтым трэба пераканаць сваю маці.

СЭРЦАЙКА

НА З'ЕЗДЗЕ ЗБоВіД

10 снежня г. г. у Беластоку адбыўся III акруговы з'езд ЗБоВіД. З'езд выслухаў справаздачу акруговага праўлення з дзейнасці арганізацыі ў мінулым перыядзе.

У дыскусіі дэлегаты гаварылі аб неабходнасці арганізавання гурткоў сярод вясковага асяроддзя і ў першую чаргу на тэрыторыі Гайнаўскага павета, дзе пражывае шмат былых партызан, якія ўсё яшчэ застаюцца па-за радамі ЗБоВіД.

У час з'езда 29 членаў арганізацыі ўзнагароджана «Партызанскімі крыжамі», медалямі «За Перамогу і Свабоду» і «За Варшаву».

У заключэнні З'езд прыняў пастанову, якая накрэслівае напрамкі далейшай дзейнасці арганізацыі і выбраў новае акруговае праўленне. Старшынёй акруговага праўлення ЗБоВіД выбрана паўторна Івана Анацька. (вб)

Па добрай дарозе

Прыемна ехаць па такой дарозе, калі яна цвёрдая і гладкая. Але восенню такіх дарог мала. Найхутчэй дарогі робяцца выбоістымі, калі па іх ходзіць аўтобус ПКС.

Вось такая выбоістая дарога была на трасе Альхоўка — Нараўка.

Па ініцыятыве ГРН у Нараўцы дарогу пачалі навозіць жвірам. Зараз ужо па гэтай дарозе прыемна прайсці ці праехаць.

Юрка Скепка
Альхоўка

На новы год — чыстае сумленне!

Земляробы павінны павітаць новы год з чыстым сумленнем. Яны павінны выканаць да канца года ўсе свае абавязкі адносна дзяржавы.

Мы наведалі ГРН Храбалы ў Бельскім павеце і даведаліся, што земляробы гэтай ГРН ужо да 1 лістапада выканалі ў 100% пастаўкі збожжа (план на бягучы год складаў 345 тон). Гэта вельмі пацешаючае. Але горш выглядае тут справа з выкананнем паставак мяса, са сплачваннем падаткаў і ўплатай на фонд пабудовы школ. Напрыклад, выкананне паставак мяса нядаўна налічвала толькі 90%.

На тэрыторыі ГРН Храбалы ў выконванні абавязкаў адносна дзяржавы перадавымі з'яўляюцца жыхары Храбалоў, з Дзяніскаў і Малых Грынявіч. І дзякуючы ім грамадская рада з'яўляецца не на апошнім месцы ў павеце.

М. К.

Першы ў Беластоцкім павеце

26.XI.1961 г. мастацкі гуртоК у Гнецюках у мясцовай святліцы выступіў з п'есай Янкі Купалы «Прымакі».

Варта адзначыць тое, што ў гэтай п'есе ўдзел бралі старэйшыя мужчыны, як Юзэф Бараноўскі — 66 год, і Мікола Яшчук — 35 год.

Гледачы былі вельмі задаволены.

Зароблены грошы збіраюць на рамонт святліцы.

Янка Азябла

МОЛАДЗЬ ВУЧЫЦЦА

У Гуранах (Сакольскі павет) былі сарганізаваны гурток сельскагаспадарчай падрыхтоўкі, да якога запісалася моладзь з наступных вёсак: Свідзялоўкі, Гуран, Грыбоўшчыны Старой і Грыбоўшчыны Новай. Гурток падзелены на дзве групы: да першай групы належыць моладзь з Гуран і Свідзялоўкі, а да другой — з Грыбоўшчыны Старой і Новай. Навука ў гэтым гуртку будзе прадаўжацца 3 гады. У першым годзе навукі трэба выгадаваць нейкую галоўную расліну. І так, моладзь з Гуран і Свідзялоўкі ўзяла кармавы бурак, а моладзь з Грыбоўшчыны — кармавую моркву. Да гэтага часу ў нас гэтых раслін не вырошчвалі. Цяпер моладзь хоча пераканаць жыхароў, што такія расліны могуць расці і што даюць вялікія карысці ў гаспадарцы.

Пры гэтым гуртку сарганізавалі курс крою і шыцця, курс пячэння і гатавання.

Усе ўдзельнікі курсу вельмі ўдзячны інструктару з Саколкі Тэрэсе Жукоўскай, а таксама кіраўніку курсу крою і шыцця Рэгіне Дзюрдзевец, якія вельмі многа нам дапамаглі.

Жэня Глэмбоцкая
Грыбоўшчына

Рэдакцыя адказвае

Г. Р. Н. У ГУРЦЫ

Пакінутыя будынкі, якія знаходзяцца на тэрыторыі вёскі Гурка, як мы даведаліся ў Аддзеле сельскай гаспадаркі ў Саколцы, **належаць да дзяржаўнага фонду зямлі, гэта значыць, што ГРН Гурка** можа дыспанаваць імі, як лічыць найлепшым. ГРН у Гурцы няправільна робіць, трактуючы гэтыя будынкі, як выключную ўласнасць Аддзела сельскай гаспадаркі Прэзідыум ПРН у Саколцы. Паўтараем — першым гаспадаром будынкаў з'яўляецца ГРН у Гурцы.

ГРН у Гурцы (не Аддзел сельскай гаспадаркі ў Саколцы) аддае ў карыстанне будынкі пасобным гаспадарам на пэўных агульнапрынятых умовах. А ўмовы прадбачваюць, што **ўтрыманне будынкаў і сярэднія рамонты праводзіць наймальнік на ўласны кошт, а таксама аплачвае складку ПЗУ.** У выпадку пажару будынка, ПЗУ выплачвае наймальніку на падставе прадп'яўленых рахункаў кошт рамонту, які ён правадзіць.

Іншая справа, што і ГРН у Гурцы, як гаспадар, павінна больш па-гаспадарску падыходзіць, цікавіцца і дбаць пра тое, што мае. А добры гаспадар знойдзе многа спосабаў забеспячэння сваёй маёмасці ад знішчэння. (вл)

НЕЗАБЫЎНЫ СХОД

28 лістапада г.г. у Дубічах Царкоўных адбыўся сход, у якім узялі ўдзел прадстаўнікі Гайнаўскага аддзела Беларускага грамадска-культурнага таварыства. Вера Юшчук, інструктар Гайнаўскага аддзела БГКТ, цікава і зразумела для ўсіх прысутных расказала аб беларускай культуры, аб традыцыях беларускага народа, аб дзейнасці БГКТ, аб поспехах гуртко̂ў БГКТ у некаторых вёсках, аб дружнай і цікавай дзейнасці. Слухаючы выступлення ўзнікала пытанне: «А ці вы, маладыя хлопцы і дзяўчаты, не маглі б арганізаваць чаго-небудзь цікавага ў вёсцы?»

Была закранута справа аб мясцовым гуртку БГКТ, які быў арганізаваны ў вёсцы ў мінулым годзе вясною. Складаўся ён з шасці членаў. Наогул да гэтага часу не праяўляў ніякай дзейнасці. І вось гэта было самай важнай справай у правядзенні сходу.

— Гурток з такой малой колькасцю членаў вельмі мала можа праявіць карыснай і культурнай дзейнасці для грамадства, гэта малая сіла, — падкрэсліла Вера Юшчук. — Неабходна павялічыць колькасць членаў.

І вось тады ў гурток запісалася чатырох хлопцаў. На жаль, гэта зусім мала. А моладзі ў вёсцы надта многа і яна адхіляецца ад гуртка. Не разумее яна, што арганізацыі заўсёды ў сілах паднесці культурны ўзровень вёскі.

Мікола Панфілюк

КІНО

Праграма ад 25.XII. да 1.I.1962 г.

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Белавежа
„Życie przeszło obok" (radz.) 26—28. XII. „Mein Kampf" (szwedzki) 29—31. XII.

Кляшчэлі
„Maria Candelaria" (meksykański) 26—28. XII. „Dzień powszedni" (NRD) 29—31. XII.

Навасады
„Ludzie z pociągu" (polski) 30—31. XII.

Нарва
„Gorączka w El Pao" (francuski) 29—31. XII.

Нараўка
„Miłość należy cenić" (radz.) 29—31. XII.

Чаромуха
„Wrzesień 1939" (polski) 26—28. XII. „Normandia — Niemen" (radz.) 29—31. XII.

Чыжы
„Ucieczka przed cieniem" (czeski) 29—31. XII.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі
„Ciao, ciao Bambino" (włoski) 29—31. XII.

Браньск
„Żywi bohaterowie" (radz.) 26—28. XII. „Taka miłość" (czeski) 29—31. XII.

Гродзіск
„Szczęściarz Antoni" (polski) 29—31. XII.

Орля
„Wrzesień 1939" (polski) 29—31. XII.

Райск
„Królewna ze złotą gwiazdą" (czeski) 29—31. XII.

БЕЛАСТОЦКІ ПАВЕТ

Гарадок
„Korsarze Pacyfiku" część I (radz.) 26—28. XII. „Korsarze Pacyfiku" cz. II 29—31. XII.

Міхалова
„Skrzynki na start" (angielski) 26—28. XII. „Odwiedziny prezydenta" (polski) 29—31. XII.

Супрасль
„Słońce wschodzi nad Bengalem" (pakistański) 26—28. XII. „Przed nami zakręt" (radz.) 29—31. XII.

Харошча
„Wakacje z Moniką" (szwedzki) 28—30. XII. „Powrót" (polski) 31—1. I. 1962 r.

Чорна Весь
„Przygoda na Mariensztacie" (polski) 29—31. XII.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Мельнік
„Wiek XX" (radz.) 26—28. XII. „Mein Kampf" (szwedzki) 29—31. XII.

Мілейчыцы
„W środku nocy" (USA) 26—28. XII. „Sprawa trzynastu" (radz.) 29—31. XII.

Нурэц
„Bunt kapitana" (czeski) 26—28. XII. „Sprawa trzynastu" (radz.) 29—31. XII.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Крынкі
„Przebudzenie" (czeski) 26—28. XII. „Statek z dynamitem" (rumuński) 29—31. XII.

Сухаволя
„Pierwsza lekcja" (bułgarski) 26—28. XII. „Czerwony atrament" (węgierski) 29—31. XII.

Шудзялава
„Miasto bez wody" (radz.) 29—31. XII.

Янаў
„Pies przy klawiaturze" (węgierski) 26—28. XII. „15,10 do Yumy" (USA) 29—31. XII.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Ліпск
„Teresa Requin" (francuski) 30.XII. — 1. I. 1962 r.

Новы Двор
„Przez zieloną granicę" (czeski) 30.XII. — 1. I. 1962 r.

Ружаны Сток
„Spotkanie z Francją" (radz.) 30.XII. — 1. I. 1962 r.

Ніва

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1.
Telefony: red. naczelny 25-89, centrala 37-41 do 49.
Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2.40 zł. kwartalnie — 7,20 zł. półrocznie — 14.40 zł, rocznie — 28.80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma.
Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa ul Wilcza 46 Nr konta PKO I-6-100024.
Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem CHZ „Ars Polona" Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto NBP Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi 4.70 $ w Europie. 5 $ — w USA.
Nakład 5000 Bltk B- 1

(Працяг са стар. 3)

б) дзе знаходзяцца нямецкія штабы паўднёвага і іншых франтоў;

в) якія задачы маюць нямецкія ўлады наконт восеньскага і зімовага наступлення на партызан;

г) якім чынам знішчыць мост на рацэ Пціч;

д) якія грузы перавозяць немцы па чыгунцы;

е) праз каго з вашых людзей і дзе мы будзем трымаць з Вамі сувязь;

ж) дзе знаходзяцца склады сена, хлеба і зброі.

Вашы матэрыялы мы адаслалі ў Маскву. Спадзяемся на Вас і будзем Вас абараняць.

Вельмі просім Вас, каб вы былі ў аўторак, 10 верасня 1942 года, ад 9 да 11 гадзін па маскоўскаму часу, каля Міхедавічаў у ядлеглачсі 1—2 кіламетраў ад вёскі Класавая. Чакаем адказу 6.9.1942 г.

З прывітаннем

Іван Васілевіч

3.9.42 г.».

«Пра нас ужо ведаюць у Маскве», — узрадавана падумаў Налепка і стукнуў сабе далонямі па каленях.

— Цяпер справа пойдзе!

(Працяг за тыдзень)

60

ЗА ВЫШЭЙШЫ РАНГ ДЗЕЯЧА КУЛЬТУРЫ

(Працяг са стар. 3)

Не будзем зацвярджаць планаў працы для аддзелаў культуры ваяводскіх рад нарадовых, для ваяводскіх дамоў культуры, для ваяводскіх бібліятэк, — сказаў дырэктар Чэслаў Калужны, — калі ў іх не будзе прадугледжана дапамога нацыянальным меншасцям.

— Магло б здавацца так, што калі дапамагаецца культурна - асветным таварыствам нацыянальных меншасцей, дык і ўсё ў парадку, — гаварыў ён далей. — Але гэта справа шырэйшага зразумення. Данае таварыства і нацыянальная меншасць — гэта не адно і тое ж самае. Таварыствы ахопліваюць (пакуль што) часткі нацыянальных меншасцей, і гэта трэба ўлічваць. Вось таму ўсе культурна - асветныя ўстановы павінны накіраваць свае намаганні на дапамогу і там, дзе знаходзяцца невялікія групы нацыянальных меншасцей, якія па розных прычынах таварыствы не ахопліваюць сваёй дзейнасцю. (мх)

„ЖЫВЫЯ ГЕРОІ"

Фільм літоўскай прадукцыі. Паказаны ў ім гады акупацыі і першыя дні пасляваеннага перыяду.

На фестывалі ў Карлёвых Варах (Чэхаславакія) атрымаў ён першую ўзнагароду, а паводле ацэнкі часопіса «Савецкі экран» фільм «Жывыя героі» займае другое месца сярод дзесяці найлепшых савецкіх фільмаў выпуску 1960 года.

Фота: ЦВФ

Першы раз за рулём.

МІЖНАРОДНАЯ ТЭМА

Не люблю я спрачацца на міжнародныя тэмы. Міжнародная палітыка так заблытана, што сам чорт у ёй не разбярэцца.

Але нашы людзі вялікія аматары пагаварыць на міжнародныя тэмы. Яны не толькі гэта любяць, але проста не могуць прапусціць выпадку, каб не свой спосаб не вырашыць праблем, з якімі не могуць справіцца прафесіянальныя палітыкі.

Нядаўна зайшоў я ў буфет пацягнуць кружкай піва, а там ужо паўнюсенька. Буфетныя засядацелі абменьваюцца сваімі меркаваннямі, п'юць тосты.

У адным месцы ўзнялася гарачая размова аб Берліне. У другім зноў месцы спрэчка аб сістэмах снегазатрымання на палях. За трэцім столікам па косточкам разбіраюць грамадскія агранамічныя пункты.

— З дваццаці агранамовак у ваяводстве, — кажа адзін, — працуе толькі чатыры, бо для другіх аграномаў не хапае. Не вельмі нашы аграномы спяшаюць у вёску.

— Агранам за цябе працаваць не будзе, — кажа другі. — Калі ў гаспадара дзве рукі левыя, ніякі агранам яму не паможа.

Трэці, са спорыўшых, чалавек мне знаёмы, паказвае на мяне:

— Вось гаспадар, — кажа ён,—сам. без агранома ўраджай буракоў вырасціў ды прадаў іх на 30 тысяч. Лаўкач! Трыццаць кусочкаў палажыў у кішэню і нават магарычу не паставіў.

Пры гэтых славах усе галавы павярнуліся ў мой бок.

— Грамадзяне, півам залітыя, — кажу я. — Няма чаго хлусіць. Сабраў я буракоў на 15 тысяч, а напрацаваўся пры гэтым, як конь. Выкапаць, ачысціць, з поля прывезці, памыць, нагрузіць воз, адвезці на станцыю і вы-рузіць там іх — нялёгкая справа. У Фінляндыі, напрыклад, сельская гаспадарка пастаўлена высока. Там кожная вёска вырошчвае сваю, найкарысней-шую ёй культуру. Гаспадары спецыялізуюцца ў гэтым і высокія ўраджаі атрымоўваюць. А ў нас што? Трохгектаравы гаспадар вырошчвае 10—15 культур. Ці можа ў яго быць добры ўраджай?

— Бачылі прахвоста?! — закрычаў нехта. — Фінляндыі яму захацелася. Сярод нас жыве, а на фінаў заглядаецца.

Тут бачу і мой знаёмы, салідна падвыпіўшы, падыходзіць да мяне ды раве:

— Ах, ты чухонскі селядзец! З пралетарыятам прапіць 100 злотых шкадуеш, а да капіталістаў нос заварочваеш?! Стаў літроўку, хутка!

Адпіхнуў я нахабніка, а ён, падаючы, зачапіў столік. Узнялася такая Садома, быццам у буфеце землетрасенне прайшло. Тут і ўлада ў мундзіры з'явілася. Сёння непрыемнасцей ад гэтай справы хоць возам вывозь.

Самі бачыце, людзі добрыя, як небяспечна ўвязвацца ў спрэчкі на міжнародныя тэмы. А што ў нас трапляюцца людзі ласыя на дарэмшчыну, гэта ўжо другая справа.

Дзядзька Лявон

Канцлер Адэнаўэр супраць кантактаў Усход — Захад

— Я НЕ ЗГАДЖАЮСЯ!!!

САМАДБСЛУГОЎВАННЕ

ЭКЗАМЕН

Агата закончыла курс язды на матацыкле. Пасля экзамену сяброўка яе пытае:

— Здала?

— Не, але гэта вельмі несправядліва. На два пытанні я ж адказала вельмі добра, а толькі на трэцім спатыкнулася.

— А якія былі пытанні?

— Першае: імя і прозвішча. Другое: год нараджэння. Трэцяе: што такое рухавік унутранага згарання.

ШЧЫРЫ ПЛАЧ

На могілках, пры магіле стаіць чалавек.

— Чаму ж ты памёр, навошта нас пакінуў? — прыгаварвае ён, плачучы.

— Тут ляжыць ваш сын? — пытае прахожы.

— Не, тут ляжыць першы муж маёй жонкі, — адказаў чалавек.

Янка Зда0ўскі
Лесна

ХВАРОБА

— Янук, чаго так стогнеш на печы, мо' табе галава баліць? — пытае бацька сына.

— Нeee...

— А мо' табе жывот баліць?

— Нeee...

— А мо' ты жаніцца хочаш?

— Ага!

Міхась Бельскі
Беласток

ПАРАДА

— Я хацеў бы, доктар, пражыць 100 год.

— Гэта вельмі проста: не ўжывайце алкаголя, не курыце, абмінайце жанчын...

— І такім чынам пражыву 100 год.

— Гэтага я не ведаю. Адно толькі пэўнае, што час будзе вам здавацца страшэнна доўгім...

БАРАНОЙ па ПУСТАЗЕЛЛІ
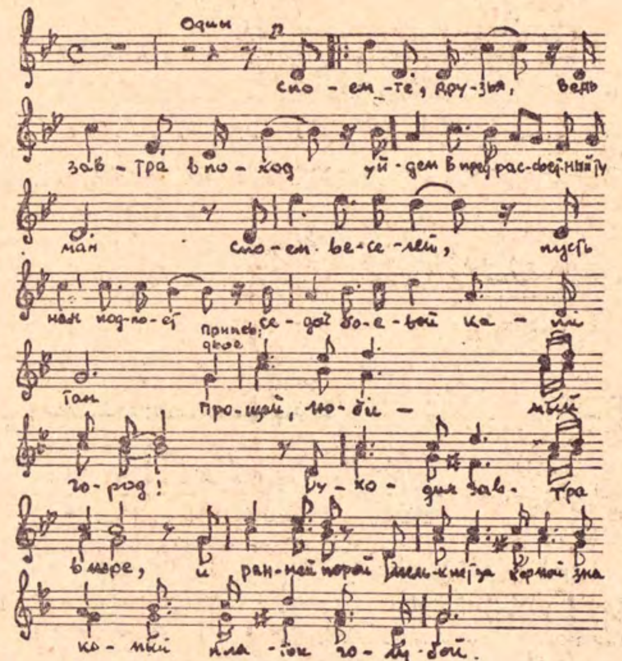
Кепскі такі гаспадар, які пачне пабудову, а закончыць яе не хоча. Смяюцца з такога людзі, пальцамі поруць. Менавіта такія схільнасці мае прэзідыум ГРН у Орлі, Бельскага павета. Тры гады таму назад па яго ініцыятыве была пачата будова святліцы у вёсцы Крывяцічы. Мерапрыемства гэта тут проста неабходнае. Нават бібліятэчнаму пункту не было адпаведнага месца на кніжкі. Таму ўсе жыхары Крывяціч з вялікім захапленнем успрынялі ініцыятыву прэзідыума. Яны грамадскім чынам заклалі фундамент, навазілі жвіру і забавязаліся выканаць усе нефаховыя работы. Дапамог і Інспектарат асветы ў Бельску. За яго сродкі закуплена пустакі і пастаўлена зруб аж па бэлькі. Даўно ўжо таксама выканана сталярку і зроблена чарапіцу. Не хапае толькі бэлек і лат пад чарапіцу. І тут уся справа разбіваецца аб абыякавасць прэзідыума ГРН. Прэзідыум лічыць, што хопіць толькі самай ініцыятывы і дапамагчы жыхарам Крывяціч у выканчэнні святліцы нізашто не хоча. Набліжаецца канец года. А сродкі прызначаныя на культурную дзейнасць бюджэтам ГРН — нявыкарыстаныя.

Як жа тады не пароць такога гаспадара?

КАНЦЭРТ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе Уладзіслава Саевіча з вёскі Рэпіска змяшчаем рускую песню:

ВЕЧЕР НА РЕЙДЕ

Споемте, друзья, ведь завтра в поход
Уйдем в предрассветный туман.
Споем веселей, пусть нам подпоет
Седой боевой капитан.

Припев:

Прощай, любимый город!
Уходим завтра в море,
И ранней порой
Мелькнет за кормой
Знакомый платок голубой.

А вечер опять хороший такой,
Что песен не петь нам нельзя.
О дружбе большой, о службе морской
Подтянем дружнее, друзья!

Припев:

На рейде большом легла тишина,
А море окутал туман,
И берег родной целует волна,
И тихо доносит баян:

Припев:

Без слоў

— Туфлі гэтыя прыслалі мне з Парыжа.

